

AKATAPPA

Nisan 2002

Sayı : 28

İYİ YOLCULUKLAR

Hayatın dışladığı, hayatı dışlayan şiir ve edebiyat son yıllarda çözüm diye yolculuğa sığındı, hareket berekettir diye kendini yollara vurdu sanki. Elbette dünya “iki kapılı bir han”dır, elbette hayat bir yolculuktur, elbette bir kitap boyu birliktelik yolculuğa çıkmaktır, yolda olmaktır, diye tutturuldu.

Söylenenler bütün bütün yanlış da değil. Sanatın doğuşundan bu yana aransa yolcu-yolculuk konulu pek çok eser bulunabilir; ayrıca günümüz insanı daha çok yolculuğa çıkıyor, buna daha çok ihtiyaç duyuyor ve bu yüzden yolculuk sanatçılarınca daha çok ele alınıyor da olabilir; ama yine de bu bizdeki, Enis Batur’un yolculuklarından, diyelim *Yolcu* (1996) kitabından sonra biraz abartılmış bir durum gibi geliyor bize.

Yoldan, yolcudan, yolculuktan söz etmek tek başına entelektüel bir tutummuş, bir ayrıcalıklı, şiirde edebiyatta fazladan bir puanmış, primmiş gibi algılanmaya başladı sanki...

Örneğin 2001’in son aylarında yayımlanan iki şiir kitabı var elimizde: Cevat Çapan’ın Adam Yayınlarından çıkan *Ne Güzel Yolculuktu Aklımdan Çıkmaz*’ı ile Osman Hakan A.’nın Varlık Yayınlarından çıkan *Seyahat, Hemen*’i. Kapaklarda “yolculuk” ve “seyahat” sözcükleri garip ve benzer biçimde vurgulanıyor. Benzerlikten şairleri ve kapak tasarımcıları sonradan rahatsız oldular mı bilmiyorum ama, burada şiddetle umulan, oluşumdan bu yana katmerlenerek gelen hazır duyarlıktan yeterince yararlanma düşüncesi olmalı. Şairlerin gizli umudunu kapak tasarımcıları vurgulamanın ötesinde abartmışlar. “Yolculuktu” ifadesi oldukça iri puntolarla yazılırken, diğer kitaptaki “seyahat” sözcüğü de büyüteç altına alınmış.

“Seyahat”, “Şefa’at ya Resulullah!” diyecekken “Seyahat ya Resulullah!” diyen ve böylece seyyahlığı, seyahat yazısı yazmayı bir yaşama biçimine dönüştüren Evliya Çelebi’ye bir göndermeyken; “güzel yolculuk”ta Paris’le Kars, Gönül Hanımla Melih Cevdet Anday birlikte anımsanıyor, yolculuk zamanda ve mekânda, dikey ve yatay uzatılmış oluyor...

Hanımlar, beyler, hepinize iyi yolculuklar...

Nuri DEMİRCİ

İNSAN ABİ

ordadır, dedim, nerde olacak
kimsesiz bir çocuk gibi çömelmiştir şimdi
Çağdaş’ın bahçesine akşam.
ordadır o da
peygamber saatlerini bekliyordur
ağzını dayamak için mürekkep hokkasına

geçtim oturdum karşısına
kabarmış yarasının fitil zamanıymış ki
diline yapışmış bir tütün parçası gibi
tükürüp duruyordu Kabataş Lisesi’ni
Reşadiye Mahallesi kadar daracak masaya

anlattı
ölü bir at gibi kaskatı
Boğaz’a bakan akşam ranzalarını
horozlu bir aynaya sığdırdığı denizde
sırt üstü yüzen yalnızlıklarını
çatalının ucuyla ayıklıyordu bir yandan
tabağındaki ölü mantarları

Istıranca’ya bakar gibi baktım
camları sırtlayışına
teselli ettim aklımca, dedim ki
sen değilsin İhsan Abi, 2. Dünya Savaşı’nın sebebi
Çorlu’nun epey batısında kalır çünkü
Danzig’de başlayan korku tüneli
benzemez dedim, tank paletlerine, ne münasebet
Mandıracı Sokağı’nda sürdüğün
üç tekerlekli paytak bisiklet
kırlettiği eylülde gövdesini arayan
sen değildin İhsan Abi
badem bırıklı bir kertenkelenin kuyruğuyla
karıştırma kendini
sen şiiri bulduydun
bulup sakladydın, yağmurlu bir çatı gibi, oyuncak dolabında
suçsa bir buydu suçun

hayatı dizinde sallayan aşkın
ninnisini söyleyecekti ki tam
delik deşik olmuş bu gece, dedi
çantasını koltuklayıp kalktı masadan

yazdım bunları İhsan Abi, çizgili defterime
yazdım, altları çizili kalsın diye

Zeynep Aliye, Ramis Dara, Nuri Demirci, Özlem Tezcan
Dertsiz, Ahmet Günbaş, Halim Hayal, Ayşegül İzmirli,
Fergun Özelli, Betül Tarıman, İlyas Tunç, Mehmet Mümtaz
Tuzcu, Ahmet Uysal, Serdar Ünver, İhsan Üren.

ŞAİRLER TANRILARLA NELER KONUŞTULAR

İlyas TUNÇ

Doğmuş olmak, doğayla iç içe girmeyi kaçınılmaz kılar. Bu aynı zamanda 'Ben'in 'nesne' ile yüz yüze gelmesi, kendini fark etmesi demektir. Fark etmek bir 'var oluş' biçimidir. İlkel insanda var oluşun nedeni türünün devamını sağlayan bir totem hayvanı ya da bitkisiydi. Soyutlama yetisinden yoksun ilkel insan kendini bunlarla özdeş sayardı. Başlangıçta zorunlu olarak bolca tüketilen bu hayvan ya da bitkinin gittikçe azalması türün de yok olması anlamına geleceğinden avlanmaları ve yenmeleri yasaklandı. Böylece totem kutsal ve koruyucu bir güç haline dönüştü. Öyleyse, tanrı düşüncesinin kaynağını ilkel bilincin büyüsel işleyişine dayanan totem inancında bulabiliriz.

Tanrılarla insanların uyum içinde yaşadığı, çocuksu heyecan ve esrimelerin doruğa çıktığı totem yaşamı, müzik, dans ve ritüellerle beslenirdi. Örneğin; doğadaki her nesnede bir can ve ruh bulan ilkel bilincin teşhis, intak ve eğretilme yetilerini dizelerine aktaran şairler bu durumu atalarına borçludur. Borcunu ödeyen şairlerden en önemlisi hiç kuşkusuz tanrı düşüncesi konusunda antropoformist yaklaşım kalıplarını açan Homeros'tur :

*"Amma da kıskançsınız, tanrılar, yazık size!
Çok görürsünüz bir erkekle yatmasını bir tanrıçanın,
Sevdiği bir erkeği koca diye almasını açıkça."*

Antropoformizm, tanrıları insan dünyasının gerçeklerine göre betimlemektedir. Ne var ki, tek tanrılı dinlerin etkisinde olan çağdaş insan, tanrılara insancıl özellikler veren bu anlayışı yadırgamakta, hatta lanetlemektedir. Çünkü eşi ve benzeri yoktur. Şairlerin 'şeytanca şeyler' söyleyerek tanrılarla konuşması bu yüzden cesaret gerektirir. Yine de, Homeros'tan sonra daha niceleri konuşup dertleşmiştir tanrılarla :

*"İşte insanlar bu minval üzere Allahım!
Kıt kanaat sereserpe yollar boyunca...
Sen bizim için hâlâ o ezeli sırsın.
Sen de, bizi bilmiş olsan, başkalaşırsın.
Herkesin kederi, galesi boyunca.
İşte insanlar bu minval üzere, Allahım!.."*

İnsanların hangi minval üzerinde olduğu Tanrı'yı ilgilendirir mi, bilmiyoruz. Turgut Uyar'a göre ilgilendirmiyor ki "Sen de, bizi bilmiş olsan, başkalaşırsın." diyor. Hem Tanrı'nın varlığına inanmak, hem de onun evreni yarattıktan sonra perdenin arkasına çekilerek artık yarattıklarına müdahale etmediğini iddia etmek deist bir anlayıştır. Tanrı'nın yarattıklarına müdahale etmemesi belki yaratılan her şey kusursuzdur şeklinde algılanabilir. Oysa bu yanılgıdır. Çünkü değişim devam etmektedir. Deizm bu tavrıyla insanlar arasındaki geçimsizliği ve karmaşayı doğal bulmakta, onaylamaktadır. Geçimsizliği ve karmaşayı onaylamayanların başkaldırıları -Z. Osman Saba'daki gibi- "Allahım! Sen yaratmadın insanları." diyerek bir hayal kırıklığına bürünür :

"Dudaklarının ucunda yalanları,

*Damarlarında kan, etlerinde şehvet.
Kin, garaz, hırs, hiddet...
Allahım! Sen yaratmadın insanları."*

Hayal kırıklığı idealize edilen bir durumun gerçekliğe dönüşmemesi sonucu ortaya çıkar. Amacına ulaşmayan eylemler bireyi kaçışın ve sığınmanın eşğine getirebilir. Kaçış ve sığınma! Yapılacak işlerin bırakılması! Estergon'un Godot'yu Beklerken "hiçbir şey yapmayalım, bu daha emniyetli olur" dediği durum. Özgür iradelerini kullanmadan işin üstesinden Tanrı'nın geleceğine inananlar için Bedri Rahmi'nin dizeleri başvuru dilekçesi olabilir :

*"Rabbim!.. İnsanoğullarından çektiğim yeter
Yalnız senin ellerin gezinsin ömrümde
Beni yalnız sen mahkûm eyle sen azat
Ve yalnız sen canımı iste benden ki
Nereye saklayacağımı düşünmeden vereyim."*

Çözumsuzlüğün çözümü olarak sunulan 'ölüm' bir 'kurtuluş' olarak tercih edilse bile yaşamın güzelliği ve çekiciliği karşısında Tanrı bu işi Azrail'e bırakarak kendini aklar. Aslında; kendi cennetini yeryüzünde kuramayanlar; yoksullar ve ezilenler için yaşamın güzelliğinin ve çekiciliğinin bir değeri yoktur. Onların düşleri kötülere bir cehennem yaratmaktadır. Gücün yetmediği yerde düşler sürgüne gönderilir. Orası öte dünyadır. Roller değişir ve adalet yerini bulur. Kimi zaman 'adaletin bu dünyada gerçekleşmesini isteyenler' çıksa da, başkaldırı otoritenin cennet vaatleri ile kurnazca bastırılır. Belki de cennete girmenin ancak birtakım hiyerarşik onaylardan sonra gerçekleşmesinin nedeni budur. Çünkü otorite verdiklerini her an geri alabilir.

*"-Al götür, getirdiğin yere bırak, derler.
Şaşırsın Azrail mahcup,
Geri getirse âdet değil,
Bir yana gizleyemez korkusundan;
Elimden tutar öyle,
benden utanır, ben ondan."*

Gerçekten de oradan geri dönmek, neler olup bittiğini anlatmak âdet değildir. Bu kural dışı durum ancak mucizelerle aşılabılır. Doğa yasalarının ihlal edilmesi olarak mucizeler yalvaçlara özgüdür. Onlar mucizelerini Tanrı'nın yardımıyla gerçekleştirirler. Şairlerin de mucizeleri vardır. Şairlerin mucizelerinin kaynağı imgelem güçleridir. Orada neler olup bittiğini anlatan bu şiirle Cahit Külebi de kendi mucizesini yaratmış olur. Öyleyse öldükten sonra Lazarus'u diriltlen İsa ile Dante ya da Cahit Külebi arasında pek fark yoktur. Hatta İsa'nın şanssızlığı Lazarus yerine bir şairi diriltmemiş olmasıdır. Çünkü imgelem gücünün olmadığı yerde hiçbir şey olmaz. Sanırım şöyle bir öyküydü : Geri çağırdığı Lazarus'a İsa; 'orada ne gördün' diye sorar. Lazarus da 'hiçbir şey yoktu Efendimiz, hiçbir şey yoktu' karşılığını verir. 'Evet' der İsa; 'hiçbir şey yoktur ama bunu kimseye söyleme.' Neden mi? Onu da Pierre Jean Baranger yanıtlasın :

*"Artık bana kızmayın çocuklar
Sevişin, güle oynaya yaşayın
Sizi yaka, makarım diye de korkmayın
Kıralına da yobazına da basın kalayı
Ama keselim Allahaismarladık
Jurnalciler duyarsa yandık..."*

YANILMA PAYI

acemiliği seçiyorum, üzgünüm usta
yok oluyor kenar süsleri defterlerimin
Yusuf bekliyor bak kör kuyularda
basamakları çürüyor, tahta merdivenimin

sezdirmeden kim dönecek yağmurdan kara,
pirinç bir havanda kim dövecek hüznünü
boş bulduğunda ayrıntı terzisini,
kim kesecek korkmadan ipeklileri.

içim hop etsin, ay yol gösterince,
yalınayak koşturayım definenin ardından.
varsın boncuk kolyeler çıksın,
sedef kakmalı bir sandıktan.

ödevlerimi unutmak istiyorum arada
çantamda taze bir yanılma payı
hokkamı devirmişim imgelerin üstüne
mürekkep lekesi içimden kolay çıkmaz

öyle bir yürek ki bendeki,
avcısı vurulsa, ceylanım mutlu olmaz...

Betül TARIMAN**DENGE**

*Kurumuş ot rengidir kadınlar
Keskin gül izi soluk alırlarında*

Mevsim yaprağını arıyor annem neden
Oda tozlu
Raflar dağınık
Doğrulmayı bekliyoruz
Doğurmayı neden

Azalıyor istekleriniz
Odamı tutuşturan telaşlar
Şimdi her şey sıfır
Çoğalıyor ölümler

Pijamanın içindeki adam kadar yorgunum
Kilitli bir kapı arıyorum
Odalar güz telaşında
Üzgün bir kedi neden

Biliyorum! Issızlık yatağımı yakacak
Yüzünde ölecek bir adamın çok kadın
Ve bir kez daha
İncelerek
Ve çıplak

Kendimize hassas bir terazi bulalım

ÇİT

Döndüm yola
Çıkarkenki
Bıldır zaman
Ay yine

Yüzü bir de
Işıl gece
El ederken
Çitin orda...

Kendi ama?

Zeynep ALİYE**KIRILDIKÇA**

rayların kesiştiği yerdeyim çekici, müphem, gizemli iki
[çizgi]

Ve istasyonsuz bir son durak
karanlık dönüşlü akbabalar
şah damarına teğet bir intihar modunda
ki gri ancak bu kadar hüznü verebilir
tek yolcusu ben olacağımın trenini beklemedeyim

tepemde kör bir ok işareti
kod adı bin bir rüzgârı ayıran
kavşağın
kırık salıncağında derbeder ileri geri
faili meçhul karanlığına tutunmaya çalışan
münzevi

„yollar kapandı“ diyor birden ikibüklüm bir çılgılık
„kokusundan tanırım
hayallerimin sonu bu
uyandım“

hoyratça silkeleyip atıyorum
sonsuz dek acı çekecek inadına bu aşk için
yüreğimi
rüzgârlar uçurumuna
sevişmek bir düş sessizliğin ötesi renginde
ve madem her şey söylendi

maestro:
kırıldıkça
incindikçe çoğalıyor dizelerim
dipten süren imge bi turnak gibi
açıyor eski bir şarkının kuytulugu
ikimizden katmerli kızıl bir yara
su ve ateşin dansına
ölümün öte yakası bu aşk için
bir kez daha
günahımı seviyorum
bir kez daha

BURSA EDEBİYAT GÜNLERİ

Ramis DARA

Bursa Edebiyat Günleri, belki biraz sıradan, ama söylemek istediğini açık seçik dile getiren güzel bir adlandırma. Öyle sanıyorum ki bu adlandırmanın hiçbir sözcüğünü çıkaramayız bugün. Ama belki önüne bir "Geleneksel" sözcüğünü ekleyebiliriz. Gerçekten de Bursa Edebiyat Günleri geleneksel hale geldi, hiç değilse gelme aşamasında.

Aslında her şey başlangıçta bir düştü. 1996'daki ilk Bursa Edebiyat Günlerinin açılışında şunları söylemiştik:

"...Bizler, edebiyatçıyız! Bursa'nın, dün-bugün-yarın çizgisinde, edebiyat değerlerini araştırmak, dökümünü yapmak ve düşlerini kurmaktır bize düşen. Gelenekselleşeceğini; her yıl benzerlerinin, geliştirilerek gerçekleştirileceğini düşündüğümüz bir etkinliğin ilkinin başlatmak için buradayız." (Bursa'da Edebiyat Edebiyatı Bursa, Ankara 1996: 9)

O gün burada olan (o gün de bu salondaydık, hep bu salondayız!) bir avuç insan, aramıza yeni katılanlarla birlikte bugün de burada ve kervan yürüyor.

Zamanla bu etkinliği iyice benimseyen Bursa Kültür Sanat Turizm Vakfıysa o günden bu güne dört genel sekreter gördü, değişen yönetimlerin hiçbirini, açıkça, "Bu edebiyat günleri de ne oluyor?" gibi bir yaklaşımda bulunmadı.

İlk etkinlik yapılırken Vakfın başında Sayın Ekrem Barışık vardı ve ilk kitabı Ankara merkezli Edebiyatçılar Derneği başkentte bastırmıştı; ikinci kitabı Ekrem Bey görüşmelerimiz sırasında "Biz Bursa'da basalım" dediğinde doğrusu kulaklarıma inanmamıştım. Onu Sayın Ahmet Erdönmez, Ahmet Erdönmez'i Sayın Melek Apaydın izledi, şimdi de Vakfın genel sekreteri Sayın Banu Demirağ. Belirgin herhangi bir sorun çıkmamasının ötesinde Bursa Edebiyat Günleri gelişerek sürüyor bugün.

(Bu yılki etkinlikte, bildik klasik yapı olduğu gibi korunurken; Edebiyatçılar Derneğini temsilen aramıza katılan dostumuz Sayın Alper Akçam'ın değerli katkılarıyla da, şehrin tarihi ve doğal güzellikler taşıyan mekânlarında şiir-öykü dinletileri yapılıyor, TKM'de ve çevresinde kitap sergileri açılıp, imza etkinlikleri düzenleniyor.)

Sonuçta 40 yılı aşkın bir süredir düzenlenen Uluslararası Bursa Festivali gibi, Bursa Edebiyat Günleri de gelenekselleşme çizgisinde epey bir yol almış oluyor. (Umalım ki yaşayanlar ileride 40. Bursa Edebiyat Günlerinin düzenlendiğini de görürler...)

Bilindiği gibi Türkiye'nin pek çok yerinde çeşitli festivaller yapılıyor; ama rahatlıkla söyleyebiliriz ki, ne İstanbul, Ankara, İzmir'de, ne de öteki şehirlerimizde, arka arkaya birkaç kez yapılabilmiş bir edebiyat günleri etkinliği yok.

Öyleyse bu edebiyat günlerinin sağlam bir yapısı var. Onu o yapan birtakım özellikleri var.

Neler bunlar?..

* Bursa Edebiyat Günlerinin birinci özelliği, burada konuşulan sözler uçup gitmiyor; kitaplaştırılıyor. Hatta konuşma metinleri önceden toplanıyor ve etkinlik sırasında kitap yayımlanmış oluyor.

Hep bilinir; bir Latin atasözü, "Söz uçar yazı kalır" der. Öte yandan toplum olarak, sözel oluşumuzla, yazıya uzaklığımızla tanınırız bizler. Tam bu noktada, Bursa

Edebiyat Günleri kitaplaşma özelliğiyle, kökten-devrimci bir yapılanma gösteriyor.

* Bu günlerin bir başka özelliği de, Bursa'yla ilgili konularla genel edebiyat konularının yan yana, iç içe sunulmasıdır. Ne tek başına Bursa, ne tek başına edebiyat: Bu ikisi hep bir arada.

* Bursa Edebiyat Günlerinin üçüncü özelliği katılımcılarla ilgili. Bursa ve öteki şehirler birlikteliği burada da söz konusu. Sadece Bursa'da yaşayanların, ya da tersi sadece Bursa dışında yaşayanların katılacağı etkinlik, Bursa Edebiyat Günlerinin amacıyla da ruhuyla da bağdaşmaz.

Sadece Bursa'da yaşayanların katılımıyla, denebilirse bir "kendin çal, kendin oyna" karnavalı; sadece konukların katılımıyla da, bir "korsan gösteri" ya da "turne programı" ortaya çıkar. Elbette bu tür etkinlikler de yapılabilir; ama bunların Geleneksel Bursa Edebiyat Günleriyle bir ilişkisi olmayacaktır.

* Bir başka özellik de, Bursa'dan katılanlar, Bursa; dışardan katılanlar genel konularda konuşacaklar diye bir dayatma yok; tersi de söz konusu değil: Konuklar da, Bursa'da yaşayanlar da, hem Bursa, hem genel konularda bildiri sunabilmekte.

Bu durum hem Bursa'yla ilgili çalışmalarda, hem genel edebiyat konularıyla ilgili sunumlarda bir zenginlik, çoğulluk yaratmakta.

Şimdi ilk altı etkinliğe kısaca bir göz atalım:

1996'daki ilk edebiyat günlerinde 15 konuşmacımız vardı; bunun 11'i Bursa'dan, 4'ü dışardandı; konuların 13'ü Bursa'yla ilgili, ikisi geneldi.

1997'deki 23 konuşmacının 8'i Bursa'dan, 15'i dışardan; konuların 10'u Bursa'yla ilgili, 13'ü genel.

1998'deki 31 konuşmacının 12'si Bursa'dan, 19'u dışardan; konuların 14'ü Bursa'yla ilgili, 17'si genel.

1999'daki 30 konuşmacının 11'i Bursa'dan, 19'u dışardan; konuların 13'ü Bursa'yla ilgili, 17'si genel.

2000'deki 35 konuşmacının 12'si Bursa'dan, 23'ü dışardan; konuların 17'si Bursa'yla ilgili, 18'i genel.

2001'deki 37 konuşmacının 13'ü Bursa'dan, 24'ü dışardan; konuların 8'i Bursa'yla ilgili, 29'u genel.

6 yılın genel toplamı şöyle: 171 konuşmacının 67'si Bursa'dan, 104'ü Bursa dışından; konuların 75'i Bursa'yla, 96'sı genel edebiyat konularıyla ilgili.

İlk etkinlikten sonraki bütün etkinliklerde, gerek konuşmacı, gerek konu açısından, Bursa, Türkiye genelini biraz geriden izlemiştir. Bence doğru bir tutumdur bu: Ne kendimiz çalıp kendimiz oynuyoruz; ne de bir turne programında izleyici olmakla yetiniyoruz.

Bursa Edebiyat Günlerine, başta İstanbul, Ankara, İzmir olmak üzere, Adana, Adapazarı, Antalya, Balıkesir, İzmit, Kayseri, Ordu, Sinop, Trabzon, Zonguldak gibi illerle Kıbrıs, Almanya, Fransa, İsveç gibi ülkelerden konuklar katılmıştır.

Çoğulluğun, çeşitliliğin gerekçesini, 1998'deki 3. Bursa Edebiyat Günlerindeki sunuşumuzda, "değişik iller, çevreler arasında bir iletişim, bir alışveriş, bir hava akımı" sağlamak olarak açıklamıştık (*Erguvan Bayramı*, Bursa 1998: 21).

Gerçekten de, konu ve katılımcı olarak Bursa-Türkiye-hatta Türkiye dışı, başka deyişle yerel-ulusal birlikteliğinin sağlanmasının çeşitli yararları vardır.

Böylece edebiyatın şehri, hayatı etkileme şansı doğmaktadır; bu arada belki şehrin de edebiyatı, hayatı etkileme şansı doğmaktadır. Doğası gereği soyutlaşma eğilimi taşıyan edebiyatın somut bir yanının kalmasına katkı sağlanmış olmaktadır.

HAYRET

"Bu 'Günler' ve benzerleri, başka benzer etkinlikler sonrasında, Bursa'nın ve öteki Türkiye şehirlerinin, şiirlerde, öykülerde daha fazla yer alması; insanı iyiden soyutlaşma eğilimi gösteren Türkiye şiiri ve edebiyatına bir tazelik, bir hayatıyet niye katmasın, katamasın!" (*Erguvan Bayramı* : 21-22) 1998'deki bu ifadeyi bugün de tekrarlayabiliriz!

Bursa Edebiyat Günleri belki, Bursa'da edebiyata daha geniş bir taban da oluşturmaktadır, Bursa'dan yeni edebiyatçıların çıkmasına ortam hazırlamaktadır.

1998'deki 3. etkinlikte bu durumu da şöyle dile getirmiştik:

"... Dergi çıkarıyor, Edebiyat Günleri düzenliyor, bu 'günlerde' sunulan bildirilerin kitaplaştırılması için çaba harcıyorsak ve bu etkinlikleri yaşadığımız sürece, suçlandığımız seçkinci tavırdan ödün vermeden gerçekleştireceğiz gibi saf bir iddiamız varsa; beklediğimiz, şundan başkası değildir: Bursa'da edebiyata bir taban oluşturmak, yeni şair ve yazarların kendilerini biçimlendirebilecekleri bir ortam yaratmak, sonuçta bu yolla Bursa'nın kültürel ve sanatsal taşralılıktan kurtulma çabalarına katkı sağlamak." (*Erguvan Bayramı* : 20)

Gerçekten de, biraz genellersek, zanaatın köyden, kasabadan, varoştan; sanatınsa şehirden çıktığını söyleyebiliriz. Ama beri yandan sanatın zanaat kısmı da şehirde öğrenilir. Hatta büyük-büyük şehirde. Her alanda olduğu gibi çeşitli sanat alanlarında da ele geçirilmesi zorunlu müthiş bir bilgi kütlesi vardır ve bu en kolay, en tam'a yakın olarak büyük şehirde öğrenilir.

Burada büyük şehre yaptığımız vurgu, hemen görülmeli ki, ürünün dolaşıma girmesiyle, pazarlamayla ilgili değildir. Büyük şehrin en göze batan elverişliliklerinden biri elbette budur; ama bu elverişlilik ikincil alanla, ürünün oluşumundan sonraki aşamayla ilgilidir. Bu elverişliliğin asıl alana, ürün oluşumuna olumlu olumsuz etkileri olabilir: Sanatçıyı daha farklı alanlara sıkı araştırma yapmaya da itebilir; nasılsa her ürettiğinin ilgi gördüğünü düşündürüp onun yetinmesine, işi zanaata dökmesine de yol açabilir.

Sonuçta yaşanan yer ve koşullar elbette önemlidir; ama sanat ürününün en sıkı bağı onu yaratanladır; yaratanın donanımı, yeteneği, asıl önemlisi de harcadığı çaba, bir benzetmeyle söylersek bu uğurda dökülen tinsel kan çok belirleyicidir; çünkü sanatçının asıl mekânı yarattığı ürünlerdir...

Daha dün, en iyi sanatçıların, şair ve yazarların, Türkçenin en büyük kenti olan İstanbul'da yetişeceğini savunurduk. Pek pek Ankara'ya, İzmir'i sanatçı yetiştirmeye elverişli kentler sayardık. Ama bugün bunları kolaylıkla söyleyemiyoruz. Büyük şehir zorunluluğu usul usul kırılmaya başladı. Kitle iletişim araçlarındaki yaygınlaşma, dünyanın çeşitli bölgeleri arasındaki haberleşme ve etkileşme, taşra-merkez ayrımını epeyce azalttı. İnsanlar, içinde yaşadıkları ülkenin kültür başkentlerine tutsaklıktan kurtuldu, özgürleşti bir bakıma...

Bursa'nın, kavkısının dışına taşan ya da kabuğunu kıran şehirlerin başında geldiğini; dergileriyle, üniversitesiyle, yerel medyasıyla ve asıl önemlisi de bu edebiyat günleriyle, sanat-edebiyat üretilen bir şehir konumuna doğru yol aldığını söyleyebiliriz sanıyorum.

Bu sebeplerle Bursa Edebiyat Günlerine sahip çıkalım; onu bugüne getiren, yarına taşıyacak olan iç dinamiklerini göz ardı etmeyelim...

Şiirin, öykünün, romanın, denemenin sıcaklığı içimizden ve güneşli günler üstümüzden eksik olmasın...

herkes takvimini getirsin;
güneşini, yağmurunu,
dökülen yaprağını,
gencecik tomurcuğunu,
dünya hepsini taşırsın.
birimiz gitarını alsın,
birimiz sazını;
epeydir ilk kez,
—aman askerler duymasın—
bir araya geldik ya,
ıslık çalan ıslık çalsın,
geri kalan mırıldansın şarkıları.
eyy toprağın ve kanın torunları
paylaşmadığımız her şey,
paylaşmadığımız yerde kalsın.
bu gün, kendimi yadsıyarak,
garip bir inançla söylüyorum:
birazdan geri dönecek
akreple yelkovan!

hadi, kaldıralım kadehleri
aldatılan, kirletilen çocukluğa,
o yakıcı parlaklığa,
ürkütücü karanlığa içelim.
akıp duran boşlukta
çırpınan zaman:
eriyen kale,
yıkılmış orman.
ah! tarih sermayeymiş
delinen maskesiyle,
hiçliğin kebirinde;
öyleyse ünleyelim:
"sevgimiz aktiftedir
öfkemiz pasifte!"
zaten, bütün peygamberler
tek ayak üstü cezadadır
kerrat cetvelinde.
(birden bir yıldırım düşer; olur ya)
—herkes kimliğini getirsin!

hayret!
ne yıldırım ne emir
umurumuzda değil
yıkılmış barajları kahkaha

HAD VE HALT

Halim HAYAL

İnsanoğlu kendine sorduklarıyla vardır. Bulduğu yanıtlarla açar yolunu. Yürür.

Ben kimim? Neyim? İşlevim ne? Cismimin anlamı, değeri nedir? Görüntüm neye benziyor? Kendime, çevremdekilere ve belirsiz süreyle konuğu olduğum doğaya iyilik, güzellik katkım ne? Yoksa varlığımla rahatsızlık mı veriyorum?

İç aynaya sunulan tinsel silüetle yansıyan yanıtlar önemlidir o nedenle. Başkalarını da etkileyeceğine göre, söz konusu yansı-yanıtlar, bu sorulara önceden karşılık bulup kendine çekidüzen vermeye çalışmak en doğrusudur. Soruları ciddiye almak kişiye, varlığı hakkında özeleştiri yapma, kendine zaman kazandırma adına fırsattır. Çünkü, "Beni doğadaki toz zerresinden farklı kılan ne? Ne katıyorum evrene?" sorusu kişiyi batırmaz da, öldürmez de... Ama ayıltır, uyandırır.

Zaman zaman, kendini bu tür sorularla sınıyor insan. Hayatın anlamı uğruna silkeleniyor. (Var mı ki anlam? Varsa gizi nerde, tedirginliğiyle...) Bilinmezliğin, biçimsizliğin sancısını okumaya çalışıyordu gerçekte. Kendisiyle, öteki kendisiyle, türdeşi insanlarla ve doğayla, iç dünyalarla ilgili kaygıları, kuşkuvarı su yüzüne çıkartmakla. Olağan düşünme seyri sayılmalı o nedenle sorular. Yeryüzünde kapladığı alanın sınırları, 'had' ile 'halt' arasında gidip gelmektedir çünkü. Çok önemli konu bencileyin, zira insanoğlu hayatı süresince ya had bilir insan olur ya da halt eder insanı niteliklerinden kopar. 'Hat' sözcüğünün hiçbir günahı yok bu minvalde... Naçizane böyle düşünerek çiziyorum haddimin boynu bükük 'hat' çizgisini. Bazı duygudaşlarım, düşündeslerim gibi, başkalarının haltları nedeniyle kırılırken, öfkeyle, kahrolup giderken, güncelliğinin etkisiyle girmiş bulunuyorum sorunun kulvarına.

Konuya boğulmadan, 'had' ve 'halt' sözcüklerini biraz daha açmak gerekir. Pot kırıp halt etmemek için sözlüğe başvuruyorum. Salt işbu metni kotarmak adına elbette : *"Had, -ddi (ar) 1. Sınır, uç. 2. Aşama, derece. 3. (insan için) Yetki ve değer : herkes haddini bilmeli. Haddi hesabı yok pek çok, sınırı, ölçüsü yok. Haddi mi (ya da haddine mi düşmüş) onun bunu yapmaya yetkisi ya da yeteneği yoktur. Haddinden fazla gereğinden çok, aşırı. Haddini bilmek kendi değer ve yeteneğini olduğundan üstün görmemek."* (Türkçe Sözlük, Dil Derneği Yayını, İstanbul 1997) diye biten uzunca bir açıklama verilmiş ilk kavram için. İkincisiniyle şöyle tanımlıyor : *"Halt, tı (Ar) 1. Bir şeyi başka bir şeyle karıştırma. 2. Uygunsuz söz söylemek uygunsuz davranmak. Halt yemek, yakışsız ve kötü bir iş yapmış olmak."*

Varoluşla yok oluş sorunsalını, iki uç arasındaki boşluğu, içinde topaç gibi taşıdığı anları olur herkesin. Dirimle ölümü bağlayan soyut köprü, beynin gergin ipi sayılagelmiş 'an'ları... İkilem yabana atılamaz. Bunalım, gerilim nedeni olmaması umulan söz konusu boşluk, belirsizliğin, değişimin hasarı çocuğudur. Değişmezlik yargısı zehirli dir ki, değişim karşıtı savlarda yapışıp kalan halt işler o nedenle.

Haddini bilmemek halt etmektir demiş atalarımız. Yolda şaşı gidip doğruluk taslamayı kinamıştır. Kişi kendini bilmeli. Daha doğrusu kendisine ve ötekine, ötesindekine dair ne denli bilmedikleri bulunabileceğini kabullenmeli. İnsan kendine sormalı, başkaları ona sormadan : Neyim? Kimim? Neredeyim? Ne yapıyorum? Neye ve kime göre varım? Ne için yaşıyorum? Cismimin yararlılığı ne? İkinci paragraftaki soruların uzantısı sorular bağlamında, örneğin, "Niye yazıyorum?" a saplanıyorum. Soru sormayı 'haddini ölçme' olarak algılıyorum. Anlamın dipsiz madenidir çünkü sorular.

"Soruyorum öyleyse varım" diyebilmek az şey mi şu hengâmede? Sorular ve üretilen tüm iyi şeyler varoluşun yansıması, doğaya yanıtıdır. Yani eser -ürün- öznenin varolduğuna ilişkin belirtidir. Etkinliğin dış yüzü, saçmalığa karşın edinilmiş haklı mevzi, kolay adrestir.

Yaptığından, yapıtından emin olan yaratıcı/sanatçı, onu sunmakla yetinendir genelde. Birinin yarattığı/ürettiği nesneyi yadsıma, başka amaçlarla kötü tanıtmak, karalama hainliğiyle dayanaksız övme, halt etmenin bir başka biçimidir. Okur veya izleyici denen meçhul alıcısı talep edendir. Arz bir tür haddini korumadır. İnsan toprağını-taşını,

işini-aşını, eşini-arkadaşını belirleyip bilmekle, had düzeyini de dengede tutar. Bilmek haddini bilmekle eşanlamı tabii. Dünyada haddiyle kalma, iyi yer edinme iradesi, haklı, etik bir tutumdur. Sanatçı haddiyle arz eder ürününü. Tanrılık iddiasına düşmekten sakınmaz kendini. Ürün; adına yapıt-eser ne dersek diyelim, eğer doğaya katılımlıysa, işlevliyse, yani etkin bir yanıtsa, yaparı zaten tanrısal kılacaktır. Estetik bağlamdaysa, sanat yapıtına karşı, -eleştiri değil- saldırı vukuunda susmak en iyi, en şık savunma yöntemidir. Susku da haddini bilmenin sonucudur çünkü. Zamanı planlı, pratik kullanma özeni, hayata tanıklık etme ve haz katma biçemi, ustalığı gösterir. İyi bir yapıt zaman engelini aşabilir. Yani zaman savunur yaratıyı. Başka hiç kimse, yaratıcısı bile savunamaz, değişen koşullar karşısında. Yapıtı -eleştirenler değil- yerenler, yaratanı suçlayanlar havanda su dövdükleriyle kalırlar.

Hayatta sanat vardır, sonsuz sanat pınarıdır yaşanan her olgu, her olay. Sanatı, edebiyatı benimseyenlerdir ki, bu gerçekliği gözlemler, saptayıp derkenar düşerler. Kuşkusuz onlardır, çevresini ve iç evrenini zenginleştirirler. Hayattan ürün süzmek alçakgönüllü bir iddiadır. Değer arayışta, ürün arayışta, emek vermek; tümü yeniden yaratma yolunda haddini bilmektir. İmzanın kıraati haddini bilmenin işaretidir.

Has eser üretmeden üretmiş gibi durmak, kasılmak, ortalığı toza dumana katmak haddini aşmaktır, yani halt etmektir. Deniz seviyesinde yürürken kendini Himalaya'nın zirvesinde sanmak gibi bir şey... Bir böcek bile değilken, cüssesinin deve olduğunu iddia etmek, çevresini sahte büyüklüğüyle ezmeye kalkışmak göze/gönle batan halttır kuşkusuz. Yaralayıcı tavidir. Hiç kimseye ihtiyaç duymayacağını, minnet etmediğini/etmeyeceğini sanan kişi haddini unutmuş kişidir. Herkesi kendinden küçük, güçsüz, çapsız görme hastalığının adıdır o; megalomani. Kendinden gayrı herkesi horgören, horgörü bilgisinin, görgüsünün, ölümsüzlüğe yeteceğini sanan zavallıdır halbuki. İnsanları önünde kapaklanıp yalvaracak, insaf dilenecek tuhaf yaratık sürüsü gibi algılaması, o hayalle krallığını ilan etmesi küçük gaflet midir? Had sınavında çakmış kişiksiz bireydir, söz konusu birey. Kendini, haddini yitirmişliğe ilginç örnektir ancak.

Dünyanın her yerinde, başkalarını küçümseyerek dümen tutmak, düzen kurmak, yol yürümek; hiçbir şey vermeden almakta ısrar etmek; öğrenmeden, öğretmeden hükmetmeyi hedeflemek; halt etmektir başka nedir? Nasıl insandır ki öyleleri, dev aynasını yanında taşırlar. Üç kuruşluk üstünlük sağlama uğruna muhabatını yok etmekte çekinmez, arsızca hegemonyasını kurmaya kalkışır toplum içinde. Ailesinde. İş ve arkadaş çevresinde. Kurduğunu sanırlar. Kendini hep en üstte, tahtta farz ederler.

Dev aynasına kanıp haddini aştığı, halt ettiği, rezil rüsva olduğunu anlayanlar mı? Onların sayısı azdır. Ötekiler, tıpkı hayvanlar gibi dünyada varlıklarının bir başlangıcı bir sonu olduğunu kavrayamaz. Ölümlülük akıllarına gelmez, o bilince varacak denli donanımlı değildirler. Edilen her söz, atılan her adım, hayata dair tüm hamleleri halt kepezeliğidir. Aslında bütün zavallılardan daha zavallıdır... İlle de baş olma tutkusuna, o amansız hastalığa yenilmişlerin... Sokakta olamama, topluluk içinde barınamama, kendini var edememe halinden, üç beş kişilik dost-yandaş kümesine hükmetme, kendi cemaatini kurma, kendini "başkan" tayin etme, seçtirme entrikalarına ancak yeter, onların aklı, hırsı, kurnazlığı. Bu dünyada kendini var edebildiği, totaliter ruhuyla doyurabildiği, kendini kanıtlatabildiği yegâne yer orasıdır; baş olduğu 'taht', 'odak', 'lonca'... Tipik koltuk zavallısıdır öyleleri.

Had ve halt çok boyutlu düşünmeye götürür insanı. Çetrefil konudur. İki karşı kutup arasında mantık oyunları gerçekleştirmek isten değil. Öylesine iki kavram ki düşünceyi, algı yetisini çileden çıkartır kolaylıkla. Ne ki, bütün yaşam kuralları, incelikleri tek bir doğruya endeksli : kişi dediğin kendini bilmeli. Haddini bilmeyen kendini bilmeyendir. Kendini bilmeyense acı yanılsamalarının kurbanı olur önünde sonunda. Dünya kime kalmış, bana mı kalacak? sorusunun, sığ siyanür gölünde boğulması kaçınılmazdır. Soruları aklının kıyısına uğratmayan haddinden habersiz yaşayan bedbahttır.

Varoluşumuz başkalarına rahatsızlık vermemeli. İnsanın öyle bir hakkı yoktur. Haddimizle anlam ve değer bulalım efendim. Doğaya ve türdeşlerine karşı ihmal/imha tavırları sergilemek yakışır mı insana? Sıkça sorulması, düşünülmesi gereken durumdur ki, yanıtı yaşam inceliğine ve şiire çıkar. Evet, bu egzersizlerin temel gerekçesi de o değil mi; henüz ulaşılamamış şiir? Bizi hayatta tutan, hayatı bizde tutan: Şiir tansığı...

UNUTMA SAKIN

Yaz'ı görür gibi oldum şimdi, altın kumu
can köpüğü, usul suyu, maviyi
ağlaşmış damarını, sıklaşan yüreğini
ısınan Işıkinsan'ın

Unutma sakın
Ufaksuz ufalanmış pusu kurar yarına
Ufaldıkça körlenen, sönmelere davranan
Güneşten ayırdığın
Harlamaza harcanmış
Senin sıcaklığın

Işığa dön yüzünü, Derin Işığa
Karanlığa kapılma
İçine sokulmasın

Soluksuz yelkeninde yalan yazın yelleri
Küreğin bertiliyor kuz dilin poyrazında
Tutuşmaza tutunma
Ak akışı yürekle alarımışa gül artık
Alaza çek kendini

Kanının tuzlağında tuz kesen huysuz deniz
Bak o kösnük teknemiz
Şavkıyor şafağında

Ahmet UYSAL**BURSA GÜNLÜKLERİ**

hüsnü züher konağında,
tahta kaşıklara
vuran hüzdür bursa

*
taş avlularda
kırılır ansızın,
erguvanların sessizliği

*
cumalıkızık'ta korunur,
eskil aralığı
evvel zamanın

*
yağmurun altında
beklemek iyidir,
hacivat'la karagöz'ü

*
koza han'da
tartıya gelir yalnızca,
şiirin ham/hayali

*
inkaya'da bahar,
gizli aşklara çıkarır
ıssız ayak izlerini

*
külliye avlusudur,
saklayan orada
büyülü zamanları

*
belli ki, büyük bir
giz var, "arap şükrü"yle
bu şehir arasında

NEDEN...

Kardeşim Şerif Üren'e

*"Yaşadım ve gördüm: Aynasıyla
konuşanlar, yitip
gittiler aynalarıyla."
Ahmet Oktay*

Kirli yirminci yüzyılın
ikinci yarısını yaşadım.
Savaşta önce doğdum ama bir
şair arkadaşın dediği gibi:
"İkinci Dünya Savaşının nedeni, ben değilim."
Seferberlikte başladı çilem:
önemli bir çiftçi olduğumuz halde,
has ekmek karın doyurmuyordu.
Bu nedenle askerlerden;
Has ekmek/asker tayını değiş tokuşu yaptım,
tok tutuyordu, çünkü asker tayını.
Bir bafra, bir gelincik sigarası;
üç asker cıgarası edip
iyi para getiriyordu.
Askerler; ciğerim bayram etti derken
para kazanıyordum ben.
İhtiyat askeri babama yolluyorduk para.

Çiğmişim; pişmek için, türlü boyaya boyandım:
gazete, simit sattım,
yazlık sinemada çekirdek, gazoz.
Soğuk demircide de çalıştım.
Küçük ağa gibi yaşadım; yeniyetmeliğimi,
orağa, çapaya gelenlere sakalık yaptım,
cakamı yere göğe sığdıramıyordum,
öyle ya patronun oğluydum!
Batozdan; sabaha kadar, 14 ton tahıl taşıdığımda,
Lillah'ımı şaşırdım!

Doğumumun nedeni diye, asla
suçlamadım anamı babamı.
Yaşamı; boynumun borcu, bir
kutsal emanet gibi taşıdım,
Yüreğim minnet çıkını.

Ahmet GÜNBAŞ**ENKAZ**

"Külli enkazım!" dedi Abdülkadir Budak
Saçlarımın şarkısına aldanarak

Simsiyahı benim düştüğüm uçurum
Göçtüm biraz hüznümün sesini kısarak

"İmzası Gül" bir dala tutundum
Canlandı şiire sunduğum adak

Çölü senden sordum yayan yapıldak
Kolay mı "Sevdanın Son Keremi" olmak?

BİR KIZIL GONCAYA BENZER DUDAĞIN

Ayşegül İZMİRLİ

Kurumlaşmayı başaran ya da bazı kurumlara bağlı olarak çıkan dergilerin editörleri, bir alt-kadro kurma olanağına sahip oldukları ve mutfak işlerini onlara bıraktıkları için, taşrada (taşra, çünkü, orada kurumlaşmak oldukça güc; nerdeyse olanaksızdır) çıkan dergilerin editörlerinden daha rahat çalışırlar. Bugüne kadar taşrada editör, kâğıdıydı, dizgisiydi, kapağıydı, dikişiydi; mürekkep kokularıyla matbaadan masasına gelene kadar, hatta ondan sonra da, derginin bütün işlerine bakan kişi olarak tanımlanırdı, bugünden sonra da böyle tanımlanacağı bellidir.

Bu iki editör grubunun ortak bir tasaları vardır: Derginin içeriği... Dergilerinde görmek istedikleri yazar ve şairler kadar dergilerinde görmek istemedikleri yazar ve şairlerden yana da sıkıntı çekerler. Bir türlü gelmeyen yazı ve şiirlerin boşluğunu, içlerindeki sıkıntıyı büyüterek, sel gibi akıp duran yazı ve şiirlerle doldurmaya çalışırlar. Bu noktada editörlerin ilk ve de belki en önemli görevleri belirlenmiş olur: İlişki-kalite dengesini doğru kurmak, bu dengiyi korumak ve koruma çabasında olduklarını da dergilerinde kanıtlamak...

dertleri zevk edindim

İstanbul'un taşrasında, Üsküdar'da yayımlanan *Budala*'da, Baki Ayhan T., bunu başarabilmiş gibi görünüyor. Yine de bazı itirazlarım var. *Budala*'nın ocak-şubat sayısında, şöyle alıp götürün, götürdüğün yerde konaklatan; yani, dönüp dönüp okutan, okuturken de acaba aşağıda bir kat daha var mı sorusuyla kazıya yönlendiren çarpıcı şiirler yok. Yine de derginin bir duruşu ve bu duruşu biçimlendiren, biraz yüksekçe tutulmuş bir hiza ipi var. Şiir seçimlerinde, limbo dansı yaparak bu ipin altından geçmek isteyenlere başka dans pistleri önerildiği belli oluyor.

Bir önceki yazıma dipnot olsun diye belirtiyorum: Benim sevgili aynam, o aşınmış, sırsız kalmış perişan aynam, ah o postmodern oyuna kurban edilmiş oyuncuğum, gelmiş, *Budala*'nın dört duvarına, dört ayrı biçimde asılmış. (Aynadaki, aynayı, aynaya, aynada - Ayhan T., Durukan, Öktem, Göksu) Bu güzel imgeye yazık oluyor, diyemem artık, yazık oldu; harcanmış, neredeyse bitti. Artık şiirlerde göremediğimiz, görünce irkildiğimiz "sevgi" sözcüğü gibi değerini yitirdi, bütün anlamlarını ayağa düşürdü.

Şiirlere gelince; yanına çentik attığım ilk şiir, aynasına karşın, Deniz Durukan'ın Ölümde Hiç Risk Yok adlı şiiri oldu. Bir 'kadın' şiiri oluşundan mı diye sordum kendime; hayır, ondan değil

"kalabalık evlerin can sıkıcı telaşıyla
gece hep tersten düşer kasıklarına

...

yanıldım! hiçbir şey yok aramızda
tenha bir masadan başka" dizeleri yüzünden.

enderemiroğlu'nun şiirinde boğulmadan önce işaretlediğim ikinci şiir, (yine aynaya karşın) Altay Öktem'in Açık Kalp Ameliyatı başlıklı şiiriydi. Sözcüklerle oynamayı sevdiğini bildiğim Öktem, 'çevreye verdiği rahatsızlık'ın ömründe, bu şiirinde, tıbbi yaslanan iyi imgelerle süsleyerek dilemek istiyor. Örneğin, ...neye yarar ısıtmak / dün ölen bir kadavrayı mor bir aşk uğruna, diyor.

Öktem'e, bir kadavra nasıl (dün-bugün ya da herhangi bir perşembe günü) ölebilir diye sormayacağım; doktor olan o çünkü, vereceği bir yanıtı vardır mutlaka. Ben, 'şiir mantığı harcıyabilir mi?' sorusunun yanıtını arayarak, susmayı yeğliyorum. *Budala*'dan işaretlediğim şiirler bunlar. Diğerleri, dediğim gibi, ipi aşan, sadece ipi aşabilen şiirler. Bir küçük not daha: Bu iki şiir, ortaya koyduğu toplama bakarak önemli bir iş yaptığını söyleyebileceğim İhsan Üren'le bir 'Ufuk Turu' yolculuğuna çıkabilecek kadar güçlü mü; bence hayır.

baharı bekleyen kumrular gibi

Şairlerin çok yazıyor olmaları sadece şairleri, çok yayınlıyor olmalarıysa, şiirle ilgili herkesi ilgilendirir. Birçok şiir yazarı, bu kadar çok yazarak ve bunları kartvizitleriyim gibi dergilerde yayınlamaya bir düzey tutturmanın ve o düzeyde tutunmanın olanaksızlığının farkında değil. Yazdıklarını, soluklanmalarına fırsat tanımadan, üstleri önceden dergi adresleriyle yazılıp hazırlanmış zarflara tıkıştırarak, bir şeye geç kalmışların telaşıyla gönderiyorlar ve yıllar sonra duyacakları pişmanlıkların; "öyle değil de böyle yazsaymışım keşke"lere temel atmış oluyorlar.

Kavram Karmaşa'dan yola çıkarak örneklemek istiyorum.

Tamer Gülbek, yazdığı kimi iyi dizelerin yanında *Durum tanışmaması gereken görüşlerin / Tanışmasını engellemeye hiç uygun değil* gibi, düzyazı da bile kuşkuyla okunacak iki dizeyi Bavul şiirinde kullandıktan sonra şiirini dinlendirmeyi düşünseydi eğer, 'görüşlerin tanışması' konusunu biraz daha gözden geçirecek ve belki de aynı şiirde *Yıpranmış, eprilmiş, örselenmiş çokça* diyerek pekpekpekiştirdiği ruhunu şiir azabından korumuş olacaktı.

(Gülbek, başka bir şiirinden dolayı, "ses uğruna şiiri katletmekten sabıkalı" bulunarak notlarına geçmiş. Şiiri *Akatalpa*'nın şubat sayısında yayınlanan Buz Gibi başlıklı şiir, suç mahalli dizeyse, *Bir mağluplar ambiyasıydı dansımız dizesi*. Ne demek ambiyas? Böyle bir sözcüğün şiirde işi ne? Merak ederim, böyle bir dizeyi, hangi güçler, nasıl bir zor kullanarak yazdırabilir bir şaire?)

Soner Demirbaş, Dar Uzaklaşma şiirinde, belki de çok çarpıcı bir imge yakalamıştır *alt anlar betiği* *metin yapı* *caz'da* dizesinde, ama biz bunu anlayamıyoruz, ne yapalım? Biraz bekletse, birkaç kez daha okuduktan sonra yayınlatsaydı şiirini, hiç değilse 'anlayamayacağımızı' anlayarak anlatmaya' çalışacaktı merakımı.

Yıllar önce bir derginin editörü, dergiye şiir gönderen bir şairin mektubunu okutmuştu bana. Şairin bir isteği vardı; mümkünse eğer, adının altına, şiirlerinin yayımlandığı dergilerin listesi eklenebilir miymiş; buymuş derdi. Şiirinden daha uzundu gönderdiği liste. Sadece şekilcilikçi hizmet etmek için çok yazan ve çeşitli dergilere şiir gönderen şairlerin olması şaşırtıcı değil belki ama, şiir adına düşündürücü. Ve bunun bugünlerde sürmesi de. Her neyse...

Kavram Karmaşa'daki diğer şiirlere gelince. 22. sayıda yanı çentikli iki şiirim var: İlki Baki Ayhan T.'nin Bir Kadın Astım'ı, ikincisi de Hüseyin Alemdar'ın İzmir Vakti adlı şiiri. Bu iki şiirin yanına, çitalarının altına düşünmeden yazmayı sürdüren Hilmi Haşal'ın ve Fikret Demirağ'ın şiirlerini ekliyorum.

Budala'nın sonunda yazdığım yargımı, burada andığım şiirler için de tekrarlamak istiyorum: Ufuk Turu'na çıkacak kadar soluklu değil hiçbir.

Dize, önce mitolojik köşesini, sonra da çoğu kez iyi olan şiirlerini okumak için, yolunu beklediğim bir dergi oldu her zaman; demek ki 76 aydır... Çantamda dolaştırdığım, masamda tozlandığımdan dergilerden değildir *Dize*; dört sayfaya sığdırılanları, bütünlüğünü bozmadan okur, dizgi yanlışlarını düzelttikten ve notlarımı aldıktan sonra, dosyasına koyar, kaldırırım. Veysel Çolak'ın yaptığı en iyi iş olarak kayıtlarıma geçmiştir.

Ocak sayısında Arif Madanoğlu'nun, şubat sayısında Nuri Demirci'nin kapakta verilen şiirleri, yerlerini bulmuş, iyi şiirlerdi. Ocak sayısında Celal Soyca'nın ve Halim Yazıcı'nın; Şubat sayısında da Tülay Furtun, M.Sadık Kırımlı ve Kâzım Şahin'in şiirleri altları çizili, başları çentikli şiirlerdendi. Gültekin Emre'nin Yaralarım Bayram Ediyor adlı şiirinin *Akatalpa*'nın ocak sayısında okumuştuk zaten. *Dize*'nin erken baskı yaptığını bildiğim için, 'Çolak'ın değil, Emre'nin özensizliği' diye, not düşmüşüm yanına.

Akatalpa'da yazıyor olmam, bu dergiyi değerlendirme dışı bırakmam için bir neden olamaz, değil mi? Çünkü, Şubat sayısında yayımlanan İlyas Tunç'un, Hüseyin Ferhad'ın ve Özlem Tezcan Dertsiz'in şiirlerinin oldukça iyi şiirler; Ramis Dara'nın yazdığı, yazının içeriğinde de zaman zaman vurgulandığı gibi, Tanpınar'la biçem yarışına giren, dahası onu sollamayı amaç edinen Bursa denemesinin 'sıkı' bir deneme olduğunu söylemeliyim. Bir de *Akatalpa*'nın Ocak sayısının, Ufuk Turu'nun katkılarıyla, o ayın en iyi dergisi olarak görüldüğünü... Demek ki keramet kalıpta değil, kalıba dökülen cevherdedir. Kocaman dergilerin dikkatine...

Görüşeceğiz...

Yayın Yönetmeni	: Ramis DARA
Koordinatör	: Serdar ÜNVER (Tel : 0535- 398 98 16)
Sahibi ve Yazı İşleri Müdürü	: Melih ELAL
Yönetim Yeri	: Ataevler, Adalet Sk. Adaletkent Sitesi, H Blok, D: 3 Nilüfer - BURSA
Yayın Danışmanları	: İhsan ÜREN, Hilmi HAŞAL
Yazışma Adresi	: R. DARA, P. K. 68 16371 Ulucami - BURSA
Baskı	: Özsan Matbaacılık, İzmir Cad. No : 221 - BURSA
Elektronik Posta	: akatalpa@hotmail.com
Faks	: 0224 - 452 22 65

Aylık edebiyat dergisi *Akatalpa* Ocak 2000'de Bursa'da kurulmuştur.